

Activitats i solucionaris. Globalització

Lloc: [Cursos IOC - Batxillerat](#)

Imprès per: Invitado

Curs: Geografia (autoformació IOC)

Data: divendres, 11 febrer 2022, 18:37

Llibre: Activitats i solucionaris. Globalització

Descripció

A tots els exercicis es valorarà positivament l'ordre de l'exposició, la precisió i adequació de llenguatge emprat per l'alumnat i tindrà més en compte i valorarà positivament allò que l'alumnat aporti. També valorarà positivament l'aplicació del vocabulari geogràfic correcte i precís i la claredat en l'exposició.

Taula de continguts

1. **Activitats i solucionari sobre globalització dels intercanvis**
2. **Activitat i solucionari "La globalització econòmica "**
3. **Activitat i solucionari "La globalització ecològica"**
4. **Activitat i solucionari "La globalització comercial"**
5. **Activitats i solucionari "Mundialització i comerç desigual"**
6. **Activitat i solucionari "Globalització i subdesenvolupament a l'Àfrica"**
7. **Activitat i solucionari "Globalització i països emergents: Xina"**

1. Activitats i solucionari sobre globalització dels intercanvis

Activitats i solucionari sobre globalització dels intercanvis

Llegiu el text següent i responeu a les qüestions.

La globalització és un procés irreversible, que només es faria reversible si els estats tornessin a tenir economies tancades, amb tipus de canvi fixos i monedes no convertibles, aranzels alts, control dels moviments de capitals, nacionalització de les empreses multinacionals, restriccions als mercats financers i tancament de les fronteres a la immigració.

Aquesta és l'alternativa real [...]. Un dels resultats de la globalització és allunyar de la vida quotidiana dels ciutadans els centres de decisió sobre moltes coses que afecten la seva vida. El tancament d'una fàbrica es decideix a l'altre costat de l'Atlàntic,

o a Corea del Sud, o no se sap a on. Una especulació que fa tombar una moneda

neix en algun mercat financer llunyà que es transmet en pocs minuts al mercat local. La política monetària ja no és competència d'un estat, ni la comercial, ni l'agrícola, ni l'exterior, ni la política de defensa, ni gairebé cap política. Tot se n'ha anat cap a Brussel·les o Washington.

Amb la fugida de les competències també hi ha hagut una fugida de responsabilitats. «No podem fer-hi res» o «no podem canviar perquè els mercats financers no ho tolerarien», diuen els polítics. En aquestes circumstàncies no se sap a qui protestar sobre els problemes ni a qui exposar les preocupacions.

L. SEBASTIÁN, «Contra la irresponsabilidad de la globalización», El País, 24 de juny de 2002

1. Resumiu les idees principals del text.

En el text hi ha tres idees centrals.

En la primera l'autor afirma que no es pot anar contra la globalització i n'esmenta exemples.

La segona idea és que amb la globalització els centres de decisió s'han allunyat cada vegada més dels ciutadans.

I la tercera és que la globalització ha comportat una disminució de les responsabilitats, principalment per part dels polítics i governs dels estats.

2. Definiu el concepte de globalització i esmenteu quatre característiques, amb exemples, d'aquest model econòmic.

Caldria dir en la definició del concepte globalització com a mínim, i amb les seves paraules, que avui en dia l'economia dels diferents estats estan integrada en una sol sistema econòmic mundial i que els centres de decisió de l'economia ja no depenen dels estats sinó de les grans empreses multinacionals i dels sistemes financers.

També pot dir que la globalització vol dir comprar qualsevol producte fet a qualsevol lloc del planeta.

El comentari de quatre característiques, que poden ser les mateixes del text o altres. Entre altres poden esmentar el lliure mercat, l'intercanvi de productes per tot arreu, la importància de les transnacionals, lliure circulació de capitals i de persones, monedes úniques i/o convertibles, etc.

3. Analitzeu les causes i les conseqüències dels intercanvis desiguals entre els estats del nord i del sud.

En aquesta hauríeu de citar quines són les causes de l'intercanvi desigual.

Concretar que els productes que exporten els països subdesenvolupats són recursos naturals ja siguin fonts d'energia (petroli i gas natural); minerals (bauxita, coure, estany, plom, diamants, etc.,)

i productes vegetals com el caudú, cafè, cacauets, fustes precioses, etc. que són de baix preu i han de vendre als mercats mundials a través de les borses dels països del nord.

Mentre que els productes manufacturats (informàtica, electrònica, telecomunicacions, empreses automobilístiques) de major preu són controlades per les principals àrees industrials del món,

Europa Occidental, Japó i Amèrica del Nord i pels nous països industrialitzats (NPI).

També cal concretar que en l'economia actual existeixen uns fluxos no visibles com el capital i la informació que també son controlats pels estats rics. Per tant entre el centre i la perifèria mundial

s'estableixen relacions d'intercanvi desigual ja que els països del centre controlen els preus del mercat i els de la perifèria no, a més els països del centre produeixen productes de preu més elevat

que els productes que produeixen els de la perifèria. Les conseqüències d'aquest intercanvi desigual és que la separació entre els estats rics i pobres cada vegada es més important que els

països subdesenvolupats cada vegada estan més endeutats i el seu deute extern cada vegada és més alt.

2. Activitat i solucionari "La globalització econòmica "

Activitat i solucionari "La globalització econòmica "

Llegiu el text següent i responeu a les qüestions plantejades.

No es pot creure que el contingut de la globalització hagi nascut en el nostre temps.

El que és nou és el concepte de globalització. Quan Colom descobrí Amèrica o els jesuïtes arribaren a la Xina estaven globalitzant el planeta, malgrat que no ho sabessin.

[...] Però només s'utilitza el concepte de globalització —que substitueix el d'internacionalització— a partir dels anys vuitanta, quan cau el mur de Berlín i s'autodestruïu el socialisme real.

[...] El terreny en el qual la globalització ha avançat més és en el de l'economia. No existeix una globalització política, ni dels drets humans, ni de la justícia, ni de l'ecologia, etcètera.

Per això, la globalització realment existent és una globalització deforme. I, amb més exactitud, una globalització financera. La globalització camina a tres velocitats: llibertat absoluta

de moviments de capitals; llibertat relativa de moviments de béns i serveis, i obstacles, cada cop més explícits, als moviments de persones (en una conjuntura en què les migracions

han assolit un paper central). És a dir, els diners no tenen fronteres; les mercaderies, algunes, i les persones, moltes. A més, és una globalització mutilada, perquè hi ha àmplies zones

del planeta a les quals no n'arriben els efectes positius: per exemple, la major part d'Àfrica.

Quan ja han passat quinze anys d'aquesta etapa globalitzadora, se'n fan els primers balanços. Sens dubte, ha beneficiat les capes més qualificades dels països rics i l'han aprofitada

altres nacions que fa dues dècades formaven part del bloc de països en via de desenvolupament i avui són països emergents (Espanya n'és un bon exemple).

Però el que pronosticaven els hagiògrafs de la globalització feliç no s'ha acomplert: aquesta democràcia no és inclusiva. Els nivells de pobresa disminueixen molt lentament i

els de desigualtat han augmentat d'una manera exponencial.

Traducció feta a partir del text de J. ESTEFANÍA. *El País* (4 novembre 2006)

1. Resumiu les idees principals del text.

Cal d'assenyalar, almenys, les següents idees principals:

El concepte de globalització es va començar a utilitzar al segle XX, amb la crisi del bloc socialista, però al llarg de la història s'han produït diferents onades de globalització o internacionalització de les relacions humanes. Ha avançat molt en l'economia (es produeix una llibertat sense traves als moviments de capitals, algunes barreres als intercanvis de béns i serveis, en canvi, es limiten els moviments de les persones, particularment les migracions) però ha deixat de banda la globalització de la justícia, dels drets humans, de l'ecologia o de les decisions polítiques. El balanç dels últims 30 anys de globalització constata que no ha arribat a tots els països i només ha beneficiat als sectors més qualificats de la població dels països més rics i als anomenats "països emergents".

2. Definiu el concepte *globalització econòmica* i indiqueu els factors principals que l'han fet possible.

Cal exposar en la definició del concepte *globalització econòmica*, les idees següents: Procés d'Integració de l'economia mundial en el sistema econòmic capitalista i de l'augment de la interdependència entre les economies dels diferents països. Pèrdua de la capacitat de decisió dels estats sobre la seva economia: els centres de decisió econòmics no depenen tant dels estats sinó de les grans empreses multinacionals i dels sistemes financers. La globalització ha provocat un fort increment dels intercanvis internacionals de béns, serveis i capitals i ha configurat un mercat global on es pot comprar o vendre qualsevol producte fet a qualsevol lloc del planeta.

Pel que fa als factors, hauria d'esmentar almenys dos factors dels següents: El desenvolupament de les comunicacions i dels transports han fet possible els intercanvis molt ràpids d'informació, financers, de mercaderies i persones (augment de l'eficàcia i reducció de costos).

La supressió de barreres polítiques i administratives (duanes o aranzels entre els estats) i la creació de tractats i acords sobre lliure comerç. L'expansió de les empreses multinacionals i de la gran banca internacional han permès l'extensió del capitalisme a escala mundial. També es poden considerar les referències als aspectes polítics citats en el text sobre la crisi i desaparició del model econòmic socialista a l'URSS i els seus aliats.

3. Expliqueu les conseqüències econòmiques, mediambientals, polítiques, socials i culturals de la globalització per mitjà d'exemples concrets.

Cal comentar aspectes de les conseqüències següents. El corrector valorarà que es tracta d'un exercici amb una resposta prou oberta i per tant podrà considerar vàlides altres possibles respostes.

Econòmiques: augment de les desigualtats entre països desenvolupats i els més pobres, tanmateix entre els diferents sectors de la població dels països més rics; augment del poder de les empreses multinacionals que organitzen la producció en tots els sectors emprant estratègies com la deslocalització de les activitats econòmiques; manteniment de l'intercanvi desigual en el comerç internacional, etc.

Mediambientals: es poden comentar diversos exemples: deslocalització de les indústries més contaminants cap als països del tercer món (química, siderúrgica, ciment, etc.). Explotació de recursos naturals per part de les empreses multinacionals que aprofiten una manca de normativa de protecció del medi ambient. **Lítiques:** disminució del poder de decisió dels estats sobre l'economia (en ocasions es prenen decisions en funció dels interessos de les empreses multinacionals o de les imposicions d'organitzacions internacionals com el FMI o el Banc Mundial); aparició de conflictes territorials en funció dels interessos hegemònics dels EUA (única superpotència actualment)

Socials: l'augment de les desigualtats econòmiques entre països del Nord i el Sud provoca fluxos migratoris. A més, es produeixen fenòmens d'exclusió social (bosses de pobresa, Quart món, crisi de l'estat del benestar); s'introdueixen nous valors fonamentats en l'individualisme i el consumisme que influeixen negativament sobre el conjunt de la societat (manca de solidaritat, de participació en les institucions democràtiques, etc.). **Culturals:** es produeix una homogeneïtzació cultural basada en el model dominant dels EUA a través del control dels mitjans de comunicació, que afavoreix l'aparició de fenòmens com la "banalització cultural" per una banda, i el ressorgiment de les identitats nacionals i/o ètniques, com a reacció a aquest procés.

3. Activitat i solucionari "La globalització ecològica"

Activitat i solucionari "La globalització ecològica"

Llegiu el text següent i responeu a les qüestions.

La globalització del comerç internacionalitza cada cop més les qüestions de l'entorn amb el mercadeig dels recursos naturals, com el peix i la fusta a l'alça, i els moviments de capital privat proporcionen als inversors internacionals una fracció cada vegada més gran del «pastís» als indrets més allunyats del globus.

Els països industrialitzats cada vegada estan més enfrontats, com en el cas de la Unió Europea i els EUA, a temes que van des del canvi climàtic del planeta fins als organismes genèticament modificats. Els temes ambientals també han provocat conflictes entre els països del Nord i del Sud, on els països rics i els pobres queden dividits pel que fa a la forma de repartir-se la responsabilitat de frenar el declivi ecològic del planeta.

La globalització s'ha convertit en una paraula corrent. Ara bé, té uns significats bastant diferents per a diferents persones. Per a alguns és sinònim de creixement de les corporacions globals, les pràctiques esteses de les quals transcendeixen les fronteres i les lleialtats nacionals. Per a d'altres, la paraula es relaciona estretament amb la revolució de la informació i amb la mobilitat dels diners, les idees i el treball que han portat els ordinadors i altres noves tecnologies.

FRENCH, H., «Fer front a la globalització ecològica», *L'estat del món*, 2000

- Identifiqueu les idees principals del text i distingiu amb paraules vostres els diferents significats del concepte *globalització*.
 - La globalització internacionalitza el moviment econòmic
 - La globalització provoca tensions entre els països industrialitzats
 - El terme globalització es molt utilitzat però es defineix de diverses maneres. Cal dir en la definició del concepte globalització com a mínim, i amb les seves paraules, que avui en dia l'economia dels diferents estats està integrada en una sol sistema econòmic mundial i que els centres de decisió de l'economia ja no depenen dels estats sinó de les grans empreses multinacionals. O bé que esmenti que la globalització vol dir comprar qualsevol producte fet a qualsevol lloc del planeta.
- Esmenteu les característiques principals dels fluxos de mà d'obra en l'economia actual a escala mundial que s'estan produint com a conseqüència de la globalització.

Cal esmentar els següents aspectes:

 - Hi ha un moviment de persones que es desplacen, a distàncies sovint molt grans, per trobar un lloc de treball.
 - Que aquest èxode migratori té el seu origen en les àrees subdesenvolupades del planeta i el seu destí són les àrees desenvolupades a causa de les desigualtats socioeconòmiques que hi ha en el món actual.
 - La localització de les principals activitats econòmiques en els estats desenvolupats, el diferents nivells de riquesa entre països, l'intercanvi desigual entre el nord i el sud així com causes històriques fan que els moviments de mà d'obra a nivell mundial siguin molt importants.
 - Que aquesta mà d'obra moltes vegades es poc qualificada, està més mal pagada i fa feines que la població autòctona no vol fer.

Es pot citar exemples actuals com el continu trasvàs clandestí de persones a través de l'estret de Gibraltar, però també dels moviments de persones entre Mèxic i EUA, los "espaldamojados"; de l'Europa de l'est cap a la Unió Europea; de l'Amèrica Central i el Carib cap a Estats Units i Europa; del sud i sud-est asiàtic cap a l'Àrabia Saudita i els estats que l'envolten; de Namíbia, Zimbabwe i Moçambic cap a la república de Sud-àfrica; dels països del voltant de Nigèria i Costa d'Ivori cap a aquests dos estats, per citar els més importants.
- Resumiu les principals conseqüències mediambientals, econòmiques, socials i polítiques que provoca el fenomen de la globalització.

Com a principals conseqüències medioambientals cal destacar la desforestació de zones boscoses, la contaminació de les aigües i dels sòls a causa de l'ús intensiu

de productes químics per augmentar la producció agrícola; el dèficit d'aigua a causa de l'augment de les zones irrigades i la contaminació atmosfèrica i acústica provocada per les grans concentracions

industrials. Les principals conseqüències econòmiques del fenomen de la globalització és que la separació del nivell de riquesa entre els estats del nord i del sud cada vegada és més gran.

Com a conseqüències socials cal que l'alumnat parli dels fluxos de migració a la recerca d'un lloc de treball d'uns estats cap a altres. També que la globalització ajuda en el desarrelament

d'algunes persones a dins del primer món (l' anomenat quart món).

Com a conseqüències polítiques el fenomen de la globalització treu pes econòmic als estats que es veuen superats i dominats per les grans multinacionals.

4. Activitat i solucionari "La globalització comercial"

Activitat i solucionari "La globalització comercial"

Observeu la taula següent i respon a les qüestions.

EXPORTACIONS MUNDIALS EN %

Anys	1970	1980	1985	1995	1996	1997
Països industrialitzats	76,2	66,7	70,5	68,1	67,3	66,5
<i>Amèrica del Nord</i>	20,4	15,5	17	15,3	15,6	16,5
<i>Europa</i>	47,1	42,9	42,2	42,8	42,4	40,9
<i>Japó</i>	6,6	6,9	9,7	8,7	7,8	7,7
Països en desenvolupament	23,8	33,3	29,5	31,9	32,7	33,5
<i>Àfrica</i>	4,4	5	3,6	2	2,3	2,3
<i>Àsia</i>	5,8	8,6	11,5	18,4	18,5	19,1
<i>Amèrica Llatina</i>	5,6	5,5	5,4	3,8	4	4,3

Font: *El estado del mundo*,

1. Descriu les informacions que us facilita aquest quadre estadístic i identifiqueu els continents que, sumats, concentren més de la meitat de les exportacions mundials

i també aquells que, sumats, suposen bastant menys d'una quarta part d'aquestes exportacions.

Has de descriure que es troba davant d'una informació estadística sobre les exportacions mundials. Les dades estan expressades en tant per cent i corresponen a diferents anys des del 1970 fins el 1997. L'interval no és uniforme, les dues primeres columnes tenen un interval d'una dècada, les dues següents de cinc anys, i les darreres d'un any. Els països a qui pertanyen estan diferenciats en països industrialitzats i països en desenvolupament. Les regions del món que sumades concentren més de la meitat de les exportacions mundials són Amèrica del Nord i Europa, i les que suposen menys d'una quarta part són Àfrica i Amèrica Llatina. Si bé aquestes són les combinacions més lògiques, l'alumne en pot fer d'altres que es poden valorar correctament si els resultats no contradiuen el que es demana

2. Indiqueu a què es refereixen els següents termes de geografia econòmica: *països centrals*, *països perifèrics* i *països semiperifèrics*.

Enumereu algunes de les característiques de cadascun.

ha d'explicar els següents conceptes: Per països centrals ens referim als que controlen el comerç i la tecnologia, amb alts nivells de productivitat, alt valor afegit

dels productes i ingressos per càpita elevats. Són els països desenvolupats. Per països perifèrics ens referim als que mantenen economies poc complexes, amb

baixa tecnologia, baix valor afegit en els productes i poca productivitat. Són els països subdesenvolupats o Tercer Món. També es pot parlar de països semiperifèrics,

en el cas de zones capaces de generar iniciatives pròpies o bé d'explotar altres països perquè a la vegada són dominades per països centrals.

3. Exposeu breument què s'entén per «globalització de l'economia» i indiqueu quines són les seves principals repercussions en la dependència i en els desequilibris entre les diverses regions mundials.

La globalització de l'economia consisteix en la integració de l'economia dels diferents estats en un sol sistema econòmic mundial, de base capitalista. Els centres de decisió de l'economia ja no depenen dels estats sinó del control de capital financer i de les grans empreses multinacionals, que poden fins i tot arribar a condicionar decisions polítiques de països perifèrics. Es dona una interdependència entre tots els sistemes productius, i també entre els països, pel fet que res queda al marge d'aquest procés globalitzador. Els mitjans de transport i les comunicacions afavoreixen aquesta interdependència. Però el sistema mundial amaga greus disparitats internes. Entre les regions es generen uns fluxos desiguals que provoquen situacions injustes, resultat d'una relació jerarquitzada en la que els països centrals tenen el control del mercat i els perifèrics no. Aquesta divisió queda matisada pels països semiperifèrics que poden assumir algunes funcions.

5. Activitats i solucionari" Mundialització i comerç desigual"

MUNDIALITZACIÓ I COMERÇ DESIGUAL. La mundialització amplia les diferències entre països rics i països en desenvolupament

Llegiu el text següent i contesteu les qüestions.

El desenvolupament de les tecnologies i la comunicació i l'obertura dels mercats mundials no han tingut la mateixa repercussió per a tots els països, ja que han provocat una «polarització grotesca», segons l'informe sobre el desenvolupament humà del PNUD. L'accés a Internet, que permet estar en contacte amb qualsevol part del món, està restringit als països de l' OCDE, que, amb un 19 % de la població mundial, representen el 91 % dels usuaris. En el terreny econòmic, més del 80 % de la inversió estrangera directa en països en desenvolupament es va centrar en vint països, especialment la Xina. Això significa, a la pràctica, haver perdut el tren del desenvolupament per a la resta. [...]

Les diferències entre països rics i països pobres s'han eixamplat. Tot i que en general l' IDH ha millorat en tots els països analitzats, n'hi ha vuitanta que tenen una renda per càpita inferior a la de fa deu anys. Les exportacions estan en mans d'aquella cinquena part de la població privilegiada que controla el 80 % del mercat, mentre que la cinquena part més pobre es queda amb l'1 %. La pressió per la competició global —diu el PNUD— ha portat a polítiques laborals basades en treballs eventuais.

«La mundialització amplia les diferències entre països rics i països en desenvolupament» *La Vanguardia,*

1. Indiqueu i comenteu quina és, segons el text, la conseqüència principal del desenvolupament de les comunicacions i la mundialització dels intercanvis.

Cal comentar que segons el text la principal conseqüència ha estat la polarització cada vegada més forta entre països rics i pobres. Les diferències cada vegada s'eixamplen més.

2. Definiu el concepte de *mundialització de l'economia*.

La mundialització o globalització de l'economia representa la integració de tota l'economia mundial en un sistema únic dominat pel capitalisme. Això representa una forta interdependència entre països.

3. Poseu tres exemples de nous països industrialitzats. Quin és el principal atractiu que ofereixen aquests països a la inversió estrangera? [1 punt]

Pots posar, entre d'altres, exemples de països del Sud-est asiàtic (Indonèsia, Tailàndia) o Xina, Corea o Taiwan. El principal atractiu és l'oferta de mà d'obra barata per les indústries de les multinacionals que s'hi instal·len.

4. Expliqueu les característiques principals de l'intercanvi desigual en el comerç entre regions desenvolupades i regions subdesenvolupades. [2 punts]

Cal explicar les diferències entre les regions mundials que dominen els mitjans de producció i tenen una elevada especialització productiva, tecnologia punta i mà d'obra qualificada que són les que controlen el mercat mundial i les regions que tenen mitjans de producció de poca qualitat, manca de tecnologia i mà d'obra poc especialitzada i que són, per tant, fortament dependents de les anteriors. Si l'alumnat comenta el concepte de centre i de perifèria i les conseqüències de les desigualtats dels intercanvis es concedirà.

6. Activitat i solucionari "Globalització i subdesenvolupament a l'Àfrica"

Activitat i solucionari "Globalització i subdesenvolupament a l'Àfrica"

Llegiu el text següent i responeu a les qüestions plantejades.

L'Àfrica, amb una població de més de 400 milions de persones, amb un conjunt de riqueses naturals i minerals de gran valor estratègic, està paradoxalment devorada per la pobresa, la corrupció, el subdesenvolupament, l'espoliació dels seus recursos i les matances ètniques provocades pels seus conflictes bèl·lics [...]. Els cabdills i dictadors africans continuen al poder protegits per les multinacionals vinculades a aquests negocis.

El continent africà, sotmès durant segles a la colonització europea i nord-americana, no pot sortir de la seva situació de fam i de misèria perquè és un objectiu prioritari de les grans corporacions transnacionals energètiques i mineres que hi extreuen petroli, urani, coure, níquel, ferro, or, alumini, cobalt, plom, fosfats, zinc i diamants. Molts d'aquests recursos són altament estratègics per a la indústria occidental. A aquestes fonts de riquesa cal sumar el comerç d'ivori (en una dècada el nombre d'elefants ha passat d'1,3 milions a menys de 600.000) i el de les espècies exòtiques en via d'extinció.

Si a l'espoliació ecològica s'hi afegeixen els 36 milions d'infectats per la sida (17 milions d'africans han mort des que es va iniciar l'epidèmia), més del 70 % dels quals es localitzen a l'Àfrica subsahariana, el panorama esdevé realment desolador.

Font: Globalització i medi ambient: El segle de l'ecologia. Diputació de Barcelona i Associació Una Sola Terra, 2002

1. Resumi les idees principals del text.

El continent Africà està devorat per la pobresa, la corrupció, el subdesenvolupament, l'espoliació dels seus recursos i les matances ètniques provocades per les guerres.

Els recursos del continent Africà són d'interès estratègic per a la indústria occidental.

A l'Àfrica hi ha 36 milions de persones infectades per la SIDA.

2. Definiu el concepte *subdesenvolupament* i exposeu els trets principals del model *centre-perifèria* per a explicar les diferències de desenvolupament entre els països del món.

La definició de subdesenvolupament podria ser similar a la següent:

El terme subdesenvolupament va començar a utilitzar-se després de la segona guerra mundial per referir-se a un conjunt de països que incrementen ràpidament els seus efectius demogràfics, fet que va fer augmentar els nivells de pobresa. El terme subdesenvolupament està, per tant, relacionat amb la pobresa material.

L'alumnat podria esmentar els següents trets principals del model Centre- Perifèria:

El model Centre- Perifèria es va elaborar a mitjans dels anys 70 per explicar les diferències de desenvolupament dels diferents països del món. Les relacions polítiques, econòmiques, comercials, culturals, etc. són de doble sentit entre els països que pertanyen al Centre i els països de la Perifèria.

Els països del Centre són els països rics, desenvolupats, que exerceixen el poder de decisió en els àmbits econòmics, polítics, científics, etc. a escala mundial.

Els països de la Perifèria són països subdesenvolupats, sotmesos al neocolonialisme i a la globalització que els mantenen en una situació de dependència econòmica i tecnològica respecte als països del Centre. L'economia dels països de la Perifèria sol ser dual: coexisteixen activitats econòmiques amb grans inversions de capital amb sectors d'economia tradicional o de subsistència. Les desigualtats socials també són extremes entre les èlits que detenen el poder polític i econòmic i la gran majoria de la població que viu en una situació de pobresa. Les principals decisions econòmiques es prenen als països del Centre, on estan els centres de decisió de les companyies multinacionals.

3. Exposeu les característiques més rellevants del comerç internacional, d'acord amb l'esquema següent:

a) Expliqueu les diferències entre *importacions* i *exportacions* i entre *balança comercial* i *balança de pagaments*.

Importacions: el conjunt de productes que un país compra a l'estranger. Generalment es fa referència al valor econòmic del conjunt de les importacions efectuades per un país.

Exportacions: el conjunt de productes que un país ven a l'estranger. Igualment, es fa referència al valor econòmic del conjunt de productes venuts a l'estranger.

Balança comercial: Diferència entre el valor econòmic del total de les exportacions i de les importacions.

Balança de pagaments: diferència entre, per un costat, el conjunt d'ingressos obtinguts en un país pels productes exportats, les transferències de capital rebudes i els serveis venuts, i per altra banda, els pagaments realitzats a

l'exterior pels mateixos conceptes.

b) Exposeu els trets principals de l'intercanvi desigual entre els països rics i els països pobres.

Pel que fa a les característiques de l'intercanvi desigual, l'alumnat podria desenvolupar els següents aspectes: L'intercanvi desigual és el nom que reben les relacions comercials establertes entre els països desenvolupats i els subdesenvolupats.

c) Esmenteu quatre exemples de països del *centre* i quatre de la *perifèria*.

Els països del Centre mantenen el control dels preus del mercat i produeixen productes d'elevat preu, mentre que els països de la Perifèria produeixen productes de baix preu que exigeixen poca tecnologia. Les activitats econòmiques en els països desenvolupats són de gran creixement, elevada inversió de capital, elevats nivells de renda i ocupació,... mentre que en els països subdesenvolupats es porten a terme activitats tradicionals, de baixa inversió de capital, amb una elevada subocupació i atur. Pel que fa als països d'exemple, hi ha moltes possibilitats, per tant, caldrà valorar la seva adequació.

7. Activitat i solucionari "Globalització i països emergents: Xina"

Activitat i solucionari "Globalització i països emergents: Xina"

Llegiu el text següent i responeu les qüestions.

És veritat que la Xina és alguna cosa més que la fàbrica global barata, que llança les seves pròpies naus espacials, que ja es capaç de produir i exportar productes de considerable valor afegit i que les seves grans empreses comencen a prendre algunes posicions internacionals. La Xina ha obtingut avantatges innegables en la globalització. El problema és que el control dels processos en què es troba inserida és més que discutible.

El sector més productiu de la seva economia, l'exportador, que generarà aquest any un superàvit comercial sense precedents de 100.000 milions de dòlars, està àmpliament dirigit per estrangers i per al benefici d'estrangers. El pes del comerç exterior en el seu PIB ha passat del 5% el 1978 al 37% en l'actualitat, fet que reflecteix una enorme dependència.

El pes del consum intern en el seu creixement, del 80% en les economies dels Estats Units i del Japó, disminueix a la Xina: 67,5% el 1981; 60% el 2003; 53,6% el 2004. És cert que és el país que més inversions estrangeres directes rep, però s'han aconseguit amb l'oferiment d'un tracte fiscal preferencial i donant altres incentius a les companyies multinacionals, que no sols exporten els seus productes sinó també els seus beneficis, freqüentment camuflats per mitjà de la manipulació de preus utilitzats en les transaccions entre companyies.

Font: R. Poch, "Por qué China no es un dragón", La Vanguardia, 13 de novembre de 2005

1. Resumiu les idees principals del text.

En el resum s'ha de valorar que es deixi clara la tesi del text: les bases del creixement econòmic xinès són febles.

Els arguments de l'autor del text són tres:

- El seu principal sector productiu, el sector exportador, està controlat per capital estranger, d'aquí la seva dependència.
- El percentatge del comerç interior és baix en relació a les altres potències, però el que encara és pitjor és que està en retrocés.
- Les inversions que les multinacionals estan fent a Xina són el resultat d'un tractament fiscal preferencial, tot i les elevades inversions, però, els beneficis no reverteixen en el país.

2. Comenteu breument els principals factors que intervenen en la localització industrial. Assenyaleu quines són les principals regions industrials del món.

-Factors físics com la proximitat a les fonts de matèries primeres o d'energia, importants a l'inici de la Revolució Industrial han a perdent importància amb el desenvolupament de les xarxes de

comunicació i els mitjans de transport.

Encara que hi ha tendència a localitzar-se en les proximitats de llocs accessibles: ports, aeroports, vies de comunicació importants (autopistes, autovies, ...).

-Factors econòmics i socials:

- Proximitat als mercats
- Disponibilitat de mà d'obra
- Preu del sòl industrial
- Capacitat de mobilitzar grans capitals
- Proximitat a centres de recerca

Pel que fa a les grans àrees industrials del món, haurà de citar cinc regions (almenys una situada en un país en vies de desenvolupament).

Països desenvolupats:

- EEUU (regió nord-est, Califòrnia, regió del sud)
- Japó -Unió Europea: eix Manchester-Londres -París-Lió-Milà; valls del Rhur i del Rin amb els ports de Rotterdam i d'Anvers.
- Europa de l'est: Ucraïna, Rússia (Sant Petersburg i Moscou, regió dels Urals, Sibèria Occidental)

Països en desenvolupament:

- Sud-est asiàtic: costa sud-est de la Xina, Taiwan, Corea del Sud.
- Brasil: regió de Sao Paulo
- Mèxic: àrea de Mèxic D.F. i sector nord fronterer amb EUA.
- Argentina: àrea de Buenos Aires
- Índia: àrees de Bombai i de Calcuta.

3. Expliqueu la relació entre la globalització econòmica i l'especialització econòmica creixent de diverses àrees del món. Poseu exemples de situacions concretes.

1. D'economies de països subdesenvolupats. L'Àfrica subsahariana s'ha especialitzat en la comercialització de primeres matèries (productes agrícoles i miners), sense que hi hagi cap mena de transformació. Són, d'altra banda, les grans empreses multinacionals les que controlen els sectors estratègics de la producció. L'exemple del cotó del Txad, per exemple. O també les economies tropicals, dependents del cafè o d'altres productes agraris.
2. Economies dels països petrolers dedicats a l'exportació i controlats per empreses multinacionals.
3. D'economies emergents. El cas xinès és una evidència: l'especialització s'ha produït en convertir-se en un país de fabricació barata. Són els baixos salaris que fan competitiu els seus productes. Podria posar també l'exemple dels països -taller del sud-est asiàtic.
4. D'altra banda, l'especialització en sectors que requereixen una elevada inversió en I+D, amb una producció d'elevat valor afegit, només la poden portar a terme les economies del G -8 i països industrialitzats. Ex. sector de l'electrònica o la indústria farmacèutica.

SOLUCIONARI DE L' EXERCICI

Text sobre l'economia de la Xina i la globalització

L'exercici es valorarà globalment a raó de 5 punts que es distribuïran de la manera que s'especifica a continuació.

1) En el resum s'ha de valorar que es deixi clara la tesi del text: les bases del creixement econòmic xinès són febles.

Els arguments de l'autor del text són tres:

- El seu principal sector productiu, el sector exportador, està controlat per capital estranger, d'aquí la seva dependència.
- El percentatge del comerç interior és baix en relació a les altres potències, però el que encara és pitjor és que està en retrocés.
- Les inversions que les multinacionals estan fent a Xina són el resultat d'un tractament fiscal preferencial, tot i les elevades inversions, però, els beneficis no reverteixen en el país.
-

2. En aquesta pregunta, l'alumnat haurà d'esmentar aquests aspectes:

3. L'alumnat ha de ser capaç de respondre que l'especialització econòmica no és una decisió lliure presa per les economies nacionals, sinó que les regles del mercat global són les que les imposen. En tot cas, les decisions són lliures només entre el grup de països més rics. Es valorarà que posin exemples creïbles i concrets:

Es valorarà positivament l'estructura, el redactat, l'expressió i la utilització correcta de la terminologia específica. La puntuació es pot desglossar de la manera següent:

- 0,5 punts a aspectes generals sobre el món de la globalització
- 0,5 punts a plantejar diferències segons la riquesa dels països
- 0,5 punts: a països exportadors de productes agrícoles i de primeres matèries
- 0,5 punts: a països-taller, oferta de mà d'obra barata
- 0,5 punts; a països especialitzats en producció d'alt valor afegit.